

DE RONDE VAN VLAANDEREN

Over de zwaarste wielervedstrijd ter wereld

Edward Pickering

De Ronde van Vlaanderen

Over de zwaarste wielervedstrijd ter wereld

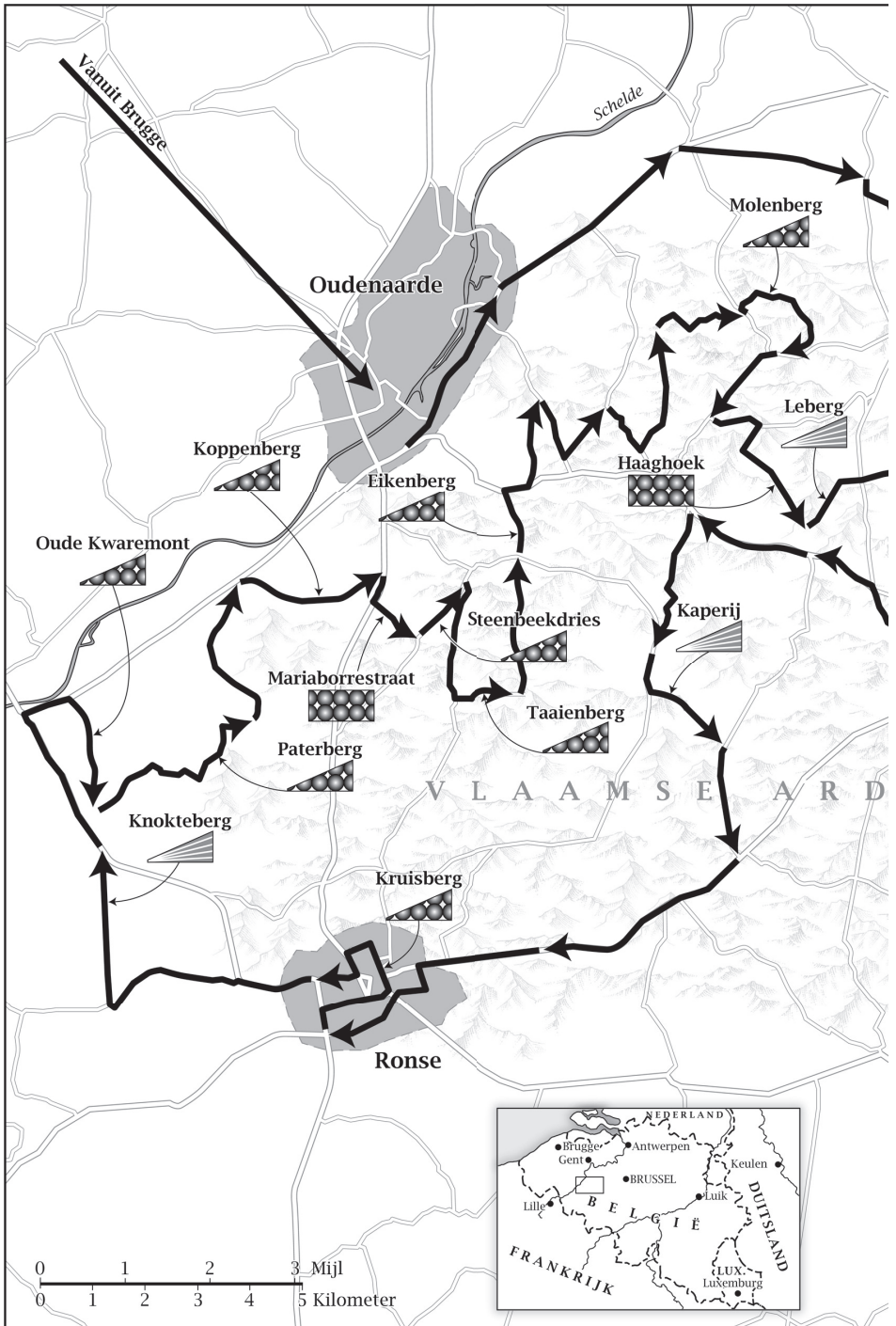
Horizon

INHOUD

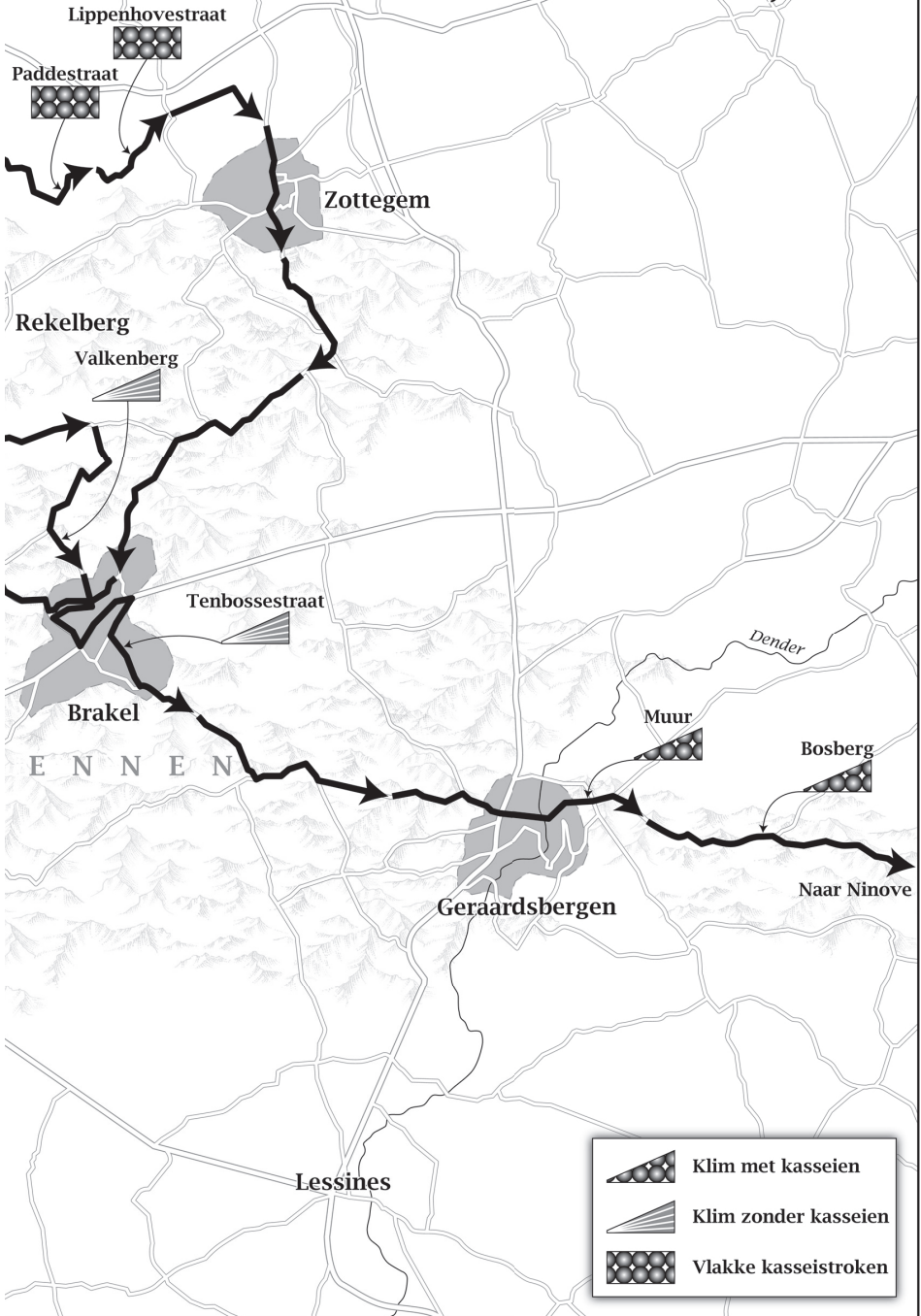
Dankwoord	13
Proloog	15
1 Brugge	23
2 Vlaanderen	29
3 De Kruisberg	45
4 De Knokteberg	59
5 De Kwaremont	73
6 De Paterberg	85
7 De Koppenberg	99
8 De Steenbeekdries	119
9 De Taaienberg	135
10 De Eikenberg	149
11 Vlaanderen (2)	161
12 De Molenberg	175
13 De Leberg	191
14 De Valkenberg	205
15 Tenbossestraat	223
16 De Muur	237
17 De Bosberg	255
18 Meerbeke	265
Epiloog	271
Bibliografie	277
Index	279

‘België lijkt te zijn gemaakt om wielrenners te folteren.’
– Alexi Grewal

‘Van alle Galliërs zijn de Belgen de dappersten.’
– Julius Caesar

Ronde van Vlaanderen, 2011

Voor James & Tommy

DANKWOORD

Het is een universeel aanvaard gegeven dat een schrijver met een idee voor een boek nood heeft aan een uitgever die de druk niet te fel opvoert als de tekst spectaculair lang op zich laat wachten. Mijn dank gaat uit naar Ian Marshall bij Simon & Schuster die met zijn voortdurende steun en geduld *Ronde* in goede en slechte tijden levend heeft gehouden. Dank aan mijn scherpziende redacteur Charlotte Atyeo die vriendelijk, maar resoluut feiten van alternatieve feiten onderscheidt en er een beter boek van heeft gemaakt. Ik dank ook mijn zaakwaarnemer Kevin Pocklington die nog flink wat Belgische bieren van me tegoed heeft.

Ik ben ook Lionel Birnie, Mike Webb en Lex Webb erkentelijk voor het nakijken van de verschillende tekstontwerpen en hun advies over wat werkt en wat niet. Lionel was ten slotte de man die me met het Belgische wielrennen en de Belgische cultuur in contact heeft gebracht en ik hoop nog veel blonde Leffes en La Chouffes met hem te delen terwijl we de wereld verbeteren. Dank aan alle renners en ploegleiders van de Ronde van 2011 die me deelgenoot hebben gemaakt van hun verhalen en ervaringen. Tom Boonen, Fabian Cancellara, Sylvain Chavanel, Juan Antonio Flecha, Roger Hammond, George Hincapie, Tristan Hoffman, Sebastian Langeveld, Bjorn Leukemans, Nick Nuyens, Wilfried Peeters, Staf Scheirlinckx, Marc Sergeant, Geraint Thomas, Maarten Tjallingii en Jonathan Vaughters hebben ruim tijd voor me vrijgemaakt en eerlijk verteld wat er goed ging, wat niet en waarom. Ik dank hen en het hele peloton omdat ze van de Ronde van 2011 een van de meest meeslepende wedstrijden hebben gemaakt die ik ooit heb gezien. Mijn dank gaat ook uit naar de vele anderen voor hun

verhalen over zichzelf en de wedstrijd in het algemeen. Baden Cooke, Roger Decock, Dirk Demol, Stijn Devolder, Walter Godefroot, Barry Hoban, Andreas Klier, Nikias Maes, Patrick Lefevere, Johan Museeuw, Allan Peiper, Stijn Vandenbergh, Eric Vanderaerden en Peter Van Petegem waren fascinerende gesprekspartners waardoor ik de Ronde van Vlaanderen en hoe het allemaal werkt nu veel beter begrijp.

Ik kon rekenen op een fantastische introductie in de Vlaamse cultuur. Guy Fransen was een opgewekte en geduldige bron van advies, telefoonnummers en verhalen. Rik Vanwalleghem, Kevin Bruggeman en Willie Verheghe deden me de wedstrijd en België een beetje beter begrijpen (al wordt het een levenswerk om het volledig te begrijpen). Ik waardeer het enorm dat zowel pastoor François Mbiyangandu en Tom Van Damme het niet erg vonden dat ik bijna onaangekondigd op hun stoep stond en ze me in hun kerk en huis hebben verwelkomd. Mijn dank gaat ook uit naar de onschuldige mensen uit het Belgische publiek die mijn vragen hebben beantwoord toen ik bij hen aanbelde, hen aansprak in de bar of lastigviel op straat.

Ik mag me gelukkig prijzen dat het wielrennen zoveel ijverige kroniekschrijvers heeft. Ik heb verwoed gegraven in uitgaven van *Winning*, *Cycle Sport*, *Procyling* en *Rouleur*, en in de bibliografie een lijstje gemaakt van al mijn beduimelde boeken met verhalen over de wedstrijd. Ik wil ook specifiek de website www.bikeraceinfo.com vermelden, een hemel voor fanatici met uitvoerige lijsten van de wegen en resultaten van de Ronde.

Ik dank ook Daniel Friebe voor zijn kennis over Merckx, en collega's en kameraden voor het luisteren naar mijn halfbakken theorieën en hun gezelschap onderweg: Daniel Benson, Sam Dansie, Alasdair Fotheringham, Andy McGrath, Richard Moore, Sadhbh O'Shea en vele anderen. Ten slotte, en zij zijn echt het allerbelangrijkst, dank ik mijn familie. Zonder hen had ik dit boek nooit kunnen schrijven. Mijn vrouw Ellie en zonen James en Tommy houden het schip recht als ik weer eens in mijn schrijvershol verdwijn en bieden me onvoorwaardelijke steun en liefde. En appelpunten.

PROLOOG

Dit is het verhaal van een wielervedstrijd.

Koersen zijn simpel. De renners vertrekken meestal op een plek, finishen ergens anders en wie eerst over de streep komt, wint. Wielervedstrijden zijn ook complex: boomdiagrammen van gebeurtenissen die tot resultaten leiden die weer andere gevolgen opleveren en zo verder. Waarschijnlijk vormen ze het mooiste voorbeeld van de chaostheorie in de sport. En ook dan zijn ze nog ingewikkelder. Vergelijk de beperkte afmetingen van een voetbalveld en de normatieve tactische opstelling van de teams met de eindeloze mogelijkheden van tweehonderd renners op de weg in de echte wereld van weersomstandigheden, landschappen en menselijke cultuur. Meer dan welke andere sport ook vloeit het verhaal van het wielrennen door in de echte wereld. Verslag doen van een wedstrijd is het hele verhaal vertellen: geschiedenis, geografie, sociologie en uiteindelijk een winnaar en verliezers.

Jaren heb ik gedacht dat etappekoersen zoals de Tour de France de hoogmis van de wielersport waren. De grandeur en geografische logica van wedstrijden in een hele regio of het ganse land spreken me enorm aan en mijn verslaving begon ooit met de Ronde van Frankrijk. Ik ontdekte de Tour in 1985 met de dagelijkse samenvattingen van de hoogtepunten op *Channel 4*. Ik was een atletiekfanaat en meer specifiek een liefhebber van de middellange loopnummers (en als je het nog preciezer wilt, een supporter van Steve Ovett) en met een docent Frans als vader is het niet zo raar dat ik me ontpopt heb tot een verstokte francofiel. De Tour combineert een duursport met Frankrijk en de bergen vormen een imposant schouwspel: ik kon mijn ogen er niet van afhouden. Onmiddellijk beseftte ik dat die wedstrijd meer was dan

gewoon de zoveelste sportmanifestatie, al volstond dat op dat moment om mij te strikken. Hoe dan ook, de mix van geografie en cultuur en een wedstrijd zorgde voor een ingewikkeld geheel. Ik was niet alleen gewonnen voor het uithoudingsvermogen dat deze wedstrijd vergde, maar het evenement kende een diepte en structuur die ik in geen enkele andere sport herkende.

Een paar jaar lang wist ik niet beter of de Tour de France was de enige wielervedstrijd die bestond en ik stond er nooit bij stil wat de renners de rest van het jaar uitspookten. Door osmose kwam ik erachter dat er ook rondes van Spanje en Italië bestonden. Ik ontdekte de wielertijdschriften en besepte dat er een volledig wielerseizoen was dat toen van februari tot oktober liep. Bovendien bleken er ook veel meer wedstrijden zoals de Tour te zijn: Parijs-Nice, de Tirreno-Adriatico, het Critérium International, het Critérium du Dauphiné Libéré, de Ronde van Zwitserland en een paar pogingen voor koersen in de Angelsaksische landen zoals de Kellogg's Tour en de Tour de Trump. Een aantal meer obscure wedstrijden waren aardrijkskundelessen op zich en ik leerde waar Romandië en het Baskenland lagen en welke relatie deze regio's hadden met de landen waar ze deel van uitmaakten.

Het wielerseizoen kende ook nog een ander soort wedstrijden ontdekte ik. Saaie eendagskoersen in vlakke landen waar de regen met bakken uit de lucht kwam en de renners volledig onder de modder over de finish reden: de klassiekers. De renners in de Tour de France dansten in het felle zonlicht de bergen op en dat wilde ik ook. Er ging niets inspirerends uit van bonkige kerels die elkaar met de schouders verdrongen op de Noord-Europese kasseistroken. De Tour was romantiek, de klassiekers nuchter pragmatisme. Het was kleurentelevisie versus zwart-witbeelden; Shakespeare versus familiesoap. Kortom, de klassiekers gaven me iets te lezen om zo de tijd te doden tussen Parijs-Nice in maart en de Ronde van Romandië eind april, al flakkerde mijn belangstelling kort op toen de Brit Sean Yates een paar mooie resultaten neerzette in Parijs-Roubaix en Eddy Planckaert in 1990 Steve Bauer – weliswaar een Canadees, maar op dat moment een Engelstalige zeldzaamheid in het wielergebeuren en dus interessant

voor mij – met luttele centimeters verschil klopte in de ‘Hel van het noorden’.

In de jaren negentig verloor de Ronde van Frankrijk echter zijn glans. Dit was deels te wijten aan het steeds effectievere dopinggebruik dat het effect van een van de interessantste eigenschappen van sport – feilbaarheid – elimineerde of verlaagde, en deels de afstompende dominantie van de Spaanse wielrenner Miguel Indurain die als oersaai burgermannetje vijf keer op rij de gele trui won. Tegelijkertijd ontdekte ik dat de strategieën in de eendagskoersen veel uitgekiender zijn dan in de etappewedstrijden en de klassiekers op vlak van cultuur en eigenheid aan een bepaalde regio even rijk zijn als de meerdaagse evenementen of misschien zelfs rijker. Om van heel Frankrijk te zijn moet de Tour zich naar alle kanten uitrekken en komen de regio's niet altijd evenredig aan bod. De Ronde van Vlaanderen concentreert zich daarentegen elk jaar op dezelfde kleine uithoek van België.

De Ronde van Vlaanderen, Vlaanderens Mooiste of kortweg de Ronde, is meer dan een wielervedstrijd. In de Angelsaksische landen noemt men dit fenomeen wel het Vlaamse equivalent van de finale van de FA Cup of Wimbledon, maar dat zijn platitudes die de wedstrijd tekortdoen. De Cup Final mag dan traditioneel het einde van het Engelse en Welshe voetbalseizoen inluiden, in wezen zijn het alleen de supporters van de twee finalisten die er zich iets aan gelegen laten liggen. Wimbledon komt al iets meer in de buurt als typisch Engels toernooi, maar je moet wel een tennisliefhebber zijn om ervan te genieten. De Ronde van Vlaanderen heeft meer gemeen met carnaval of met de Japanse *matsuri*, festivals waarin shinto-elementen, vruchtbaarheidsrites, drank, taikodrums, vuurwerk, relletjes en chauvinisme met elkaar verweven zijn. Vooral dat laatste element is belangrijk. Als je de Ronde van Vlaanderen als louter sportevenement beschouwt, mis je de bredere betekenis. De Ronde is de uitdrukking van een volledige cultuur: de geografie, het landschap, de mensen, de samenleving, het weer, de politiek, de geschiedenis en het zelfbeeld. De wedstrijd harmonieert perfect met het landschap en de cultuur van de gastheer.

In de moderne versie loopt de eerste helft van de Ronde van Vlaan-

deren door de Vlaamse polders waar de westenwind regeert. Deze wind wurmt zich van boven de Atlantische Oceaan door het Kanaal en zorgt zo'n tweehonderd dagen per jaar voor regen in België. Vervolgens komen de door de wind geteisterde renners pal voor de Vlaamse Ardennen te staan, een smalle richel van bebouwde heuvels, kreupelbosjes, smalle wegen en eigenzinnige, maar functionerende dorpen. Omer Wattez, de Vlaamse schrijver en vermeend bedenker van de term, beschreef het als volgt: 'O, mijn schoon land, met uw wijde horizonten; land van heuvels en dalen, waar ge tien, twaalf dorpen in één dag te voet kunt bezoeken [...] waar ge vanop een hoogte wel twintig dorpen ziet liggen, met hun kerktorens en huizen en hofsteden en boomgaarden. O, mijn schoon land met uw wijde en brede vergezichten, [...] machtig veel groen, bossen, lange bomenrijen die men op de hoogten van verre ziet staan...' De Vlaamse Ardennen vormen de fysieke manifestatie van de taalgrens tussen Vlaanderen en Wallonië; het Frans klotst als een rustige zee tegen de zuidelijke richel van de heuvels in deze hoek van België.

De Vlaamse Ardennen lopen van oost naar west in een ruwe rechtehoek waarvan de plaatsen Oudenaarde, Ronse, Zottegem en Geraardsbergen de hoeken vormen, en zijn een klein restant van de Arduenna Silva, het grote Ardense woud uit de Romeinse tijd, al is het geologisch anders dan de regio Ardennen die zich uitstrekt over Wallonië en een stukje Frankrijk. Het hoogste punt van de zacht glooiende heuvels is De Pottelberg, 157 meter, en ligt over de taalgrens in wat de Walen 'le Pays de Collines' noemen. Netjes binnen de Vlaamse grenzen vormt de Hotondberg met 150 meter de hoogste top.

De Ronde trekt kriskras over de richel, van noord naar zuid en terug over een reeks, steile met kasseienstroken bedekte klimmetjes: de 'bergen'. Deze heuvels vormen het grootste gedeelte van de iconografie van de Ronde van Vlaanderen. Extreem steil en smal, en meestal ook bestraat met kasseien, zijn dit pittige uitdagingen voor renners. Alles is hier een strijd: de renners vechten met hun fietsen, de kasseien en elkaar. De klinkers absorberen de energie die de coureurs leveren om hun fietsen voorwaarts te drijven en sturen die recht evenredig via de

fiets terug naar de renners. Wielen worden naar links of rechts gedwongen en de renners moeten constant van positie veranderen en naar de ene of andere kant leunen, waarbij ze vaak net de ruimte innemen van een mederenner die zijn eigen individuele gevecht voert met de wetten van de natuurkunde. Op de claustrofobische, verzonken wegen van Vlaanderen roepen, grijpen en vallen de coureurs; het geluid van glibberige banden op modderige kasseien en het onhandige geklik van wielerschoenen op de grond lijkt in niets op het vloeiende en geluidloze suizen van het Tourpeloton op de mooi geasfalteerde wegen in zomers Frankrijk.

Schrijver Robin Magowan schreef in *Kings of the Road* dat in de verbeelding van de Vlamingen kasseien zich tot een geasfalteerde weg verhouden zoals poëzie tot proza. Het is niet lekker rijden op kasseien, maar die stenen geven wel ritme, rijm en vers aan de Ronde.

De wedstrijd is echter meer dan deze klimmetjes. Vaak staat er een sterke wind en de wegen zigzaggen langs omheinde velden en dit betekent dat de renners moeten weten wanneer ze aan de ene kant van het peloton moeten zitten voor beschutting tegen de wind en wanneer aan de andere kant. De beklimmingen zijn onregelmatig over het parcours verdeeld en de renners moeten weten wanneer ze beter voorin zitten om te voorkomen dat ze geparkeerd komen te staan na een valpartij of opstopping. Iedereen probeert zich daarom vijf of tien kilometer voor een heuvel met de ellebogen een weg naar voren te banen met in het achterhoofd de eerste wet van het wielrennen, namelijk energie sparen waar het maar kan. (Deze twee processen zijn eigenlijk contradictorisch en ergens moeten de renners toch een toegeving doen). Geraint Tomas vertelde me in deze optiek welk advies hij van voormalig teammanager Scott Sunderland had gekregen: 'Soms moet je wat energie verspillen om energie te sparen.' De wegen zijn smal en dit maakt het veel moeilijker dan in andere wedstrijden om je een weg te banen door het peloton. Kennis van het terrein en de manier waarop de wedstrijd inwerkt op de weg is dus essentieel. Dit vraagt om een zeer complexe tactiek in een zwaarbevochten wedstrijd. Sterke renners moeten ook hun hersen gebruiken; slimme renners moeten ook vertrouwen op hun kracht.

Elk jaar passen de organisatoren de route aan en een les die je het ene jaar leert, heb je het daaropvolgende jaar misschien niet meer nodig.

In 2013 peilde *Het Nieuwsblad* ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van de Ronde van Vlaanderen bij de lezers welke de beste Ronde ooit was. De twee koplopers waren de editie van 1969 waarin Eddy Merckx met vijf minuten voorsprong won in smerige weersomstandigheden, en de Ronde van 1985 waarin Belgisch kampioen Eric Vanderaerden in nog extremer weer als eerste over de streep kwam. Het is een veralgemening, maar wielersfans hebben vaak twee specifieke trekjes: ze zijn verslingerd aan het epische en heldhaftige (weer, terrein, wapenfeiten enz.) en creëren een geïdealiseerd beeld van het verleden. Het is dus zeker geen verrassing dat 1969 en 1985 zich met de fotogenieke ellende van de hoofdrolspelers onderscheiden als formidabele edities. De besmeurde gezichten van de winnaars herinneren ons aan de strijd om het bestaan en de parallel tussen een renner die vertrekt voor een lange, zware race en de dagelijkse werkelijkheid van de Belgische arbeiders die naar de akkers of de kolenmijnen trokken, vooral in de eerste vijftien jaar van de twintigste eeuw, is snel getrokken. Kijk maar naar de foto van het groezelige gezicht van een renner na een lange, natte wedstrijd en de vuile aanblik van een koppel na een dag onder de grond, en je ziet de gelijkenissen. Hier wordt het idee gewekt dat we ons door hard werken en viezigheid aan de armoede kunnen onttrekken, of toch minstens verder kunnen om nog een dag te kunnen werken.

Maar er is een groot verschil tussen toen en nu. Vlaanderen is geen pre-industrieel landelijk gat meer. Het is een gezonde diensteneconomie van de eenentwintigste eeuw en als we het land willen bekijken door het prisma van het belangrijkste culturele evenement, hoeven we niet te ver terug te gaan in de tijd. De regio kent een complexe geschiedenis en staat met één voet in het verleden, maar met de tweede voet stevig in het heden. Die spanning tussen verleden en toekomst, tussen het oude en het nieuwe Vlaanderen komt perfect tot uiting in de Ronde van 2011. Het is de laatste editie op het 'oude' parcours voor de invoering in 2012 van een op een circuit gebaseerde route. (Oud is

in dit geval relatief aangezien de Ronde in het honderdjarige bestaan nooit een echt vast parcours heeft gekend.) Het wordt geen epische wedstrijd zoals in 1985 en 1969 – de weergoden zijn de renners de laatste jaren over het algemeen milder gestemd – maar het is een duidelijke les in hoe een wielervedstrijd in elkaar zit. Het is een mix van complexe strategieën, onvoorspelbaarheid, opwinding en een breed gamma aan spelers die uitloopt op een kopgroep van twaalf renners die voor een prachtige ontknoping zorgen. Met deze editie, naar mijn mening een van de mooiste wedstrijden van de laatste vijftwintig jaar of meer, als rode draad wil ik het bredere verhaal van de Ronde van Vlaanderen brengen, de geschiedenis, de geografie en cultuur.

De wedstrijd begint net als de dertien voorafgaande edities in Brugge.

HOOFDSTUK 1

BRUGGE

Zondag 3 april 2011

De tijd dringt voor Nick Nuyens. De meeste van de 199 renners voor de Ronde van Vlaanderen hebben hun krabbel al op het wedstrijdformulier gezet en zich naar de startlijn op de uitgestrekte Markt van Brugge begeven, maar hij zit nog in zijn eentje in de teambus.

Profrenners zonderen zich voor elke wedstrijd graag even af en zo'n ploegbus creëert al snel de indruk van een veilige haven. Buiten liggen de handtekeningenjagers, de fans met hun telefooncamera's en erger nog, de journalisten op de loer. De raison d'être van een wielrenner is zo efficiënt mogelijk van A naar B komen en liefst via de kortst mogelijke route. Daarom kiezen renners ook altijd voor de binnenkant van de bocht. Met die ongewenste afleiding uit de buitenwereld zetten ze als een paard op een schaakbord voor elke twee stappen voorwaarts telkens ook een stap opzij.

Vandaar de veronderstelling dat ze in de bus veilig afgeschermd van dit alles zitten, al is zo'n bus ook niet altijd een stressvrije aangelegenheid. Stop acht of negen renners, twee ploegleiders, een paar verzorgers, mecaniciens, pr-mensen en fans uit het bedrijfsleven in deze besloten ruimte en voor je het weet moet je jezelf langs de fysiotherapeut die een beenmassage geeft wurmen om bij de koffiemachine te komen waar net iemand een espresso aan het maken is of een verzorger rondscharrelt op zoek naar jouw schoenen.

Nuyens' ploeggenoten zijn echter allemaal al vertrokken. De start is ophanden en de bus van Saxo Bank is in alle opzichten een schuiloord van de buitenwereld waar Nuyens optimaal de eenzaamheid benut. Het is een laatste rustpauze, vertelt hij me later, een moment om zijn gedachten te ordenen. Hij werkt met Rudy Heylen, een mental coach die ook de spelers van Club Brugge begeleidt. Twee dagen voor de wedstrijd was Heylen in het teamhotel voor wat mentale oefeningen en vroeg hij Nuyens om in tien woorden of ideeën de wedstrijd te beschrijven:

1. Smalle wegen
2. De weg snappen/makkelijkste lijn kiezen
3. Kennis (parcours en tactiek)
4. Onvoorspelbaar
5. Aantrekkelijk/thriller
6. Superlastige koers
7. Nooit opgeven/doorzettingsvermogen
8. Heldhaftig/geschiedenis
9. Goede benen nodig om hard te kunnen gaan
10. Enorme mensenmassa/supporters/arena

Nuyens is een buitenbeentje in de Ronde. Zijn tweede plek in 2008 was veelbelovend, maar meer dan een vijftiende plaats en een opgave in de twee daaropvolgende jaren, zat er niet in. Hij rijdt voor het Deense Saxo Bank en krijgt weinig aandacht van de Belgische pers die de beschikbare regels netjes verdeelt tussen verhalen over de vorm van Tom Boonen en verhalen over het privéleven van Tom Boonen. De grote favoriet voor de Ronde heeft deze klassieker al twee keer gewonnen en in tegenstelling tot Nuyens is hij een volbloed. Een renner met klasse, vertrouwen en kracht. In de harten en geesten van de plaatselijke fans en de media nemen de twee Vlamingen echter een andere plaats in. Het gevoel van de fans zegt dat Boonen de beste kans op een thuisoverwinning biedt. Het verstand ook.

Belangrijk te weten is dat Nick Nuyens wedstrijden wint door

zich als een wezel te gedragen. Dit is absoluut geen kritiek. Naar verluidt bestaan er in de literatuur slechts zeven basisplots; het aantal scenario's in een wielervedstrijd ligt nog lager: je bent de sterkste, je hebt de meeste mazzel of, en meestal komt het hierop neer, het is een combinatie van die twee. (Bij elk van de drie mogelijkheden kun je ook nog eens passief of juist agressief koersen.) Nuyens beweegt zich meestal op het snijvlak tussen slim en gelukkig. Hij is fysiek sterk, maar de kracht in zijn benen en de efficiëntie van zijn cardiovasculair systeem zijn louter ondersteuning voor zijn sterkste punten: zijn intelligentie en een pitbullinstinct om zijn rivalen af te schudden en beducht te zijn voor de nummer één. Sommige toeschouwers worden boos als de sterkste renner niet wint, alsof het leven zo simpel in elkaar zit. Het leven is niet eerlijk, zo blijkt nog maar weer eens in de koers.

Een voorbeeld: Dwars door Vlaanderen, elf dagen voor de Ronde van 2011. (Vrijwel niemand in het peloton noemt de wedstrijd zo; de voorkeur gaat uit naar het prozaïsche 'Waregem', de stad waar traditioneel de aankomst ligt. Deze plaats heeft niets te bieden behalve een grote ronde watertoren aan de rand met een bewegend elektronisch bord met de woorden WELKOM IN WAREGEM die vierentwintig uur per dag in kitscherige en heldere eindeloosheid oplichten.) In de laatste kilometer rijden Nick Nuyens en de jonge Welshe coureur Geraint Thomas slechts een paar seconden voor het peloton uit. Thomas is sterk, maar hij heeft een fatale zwakke plek: een gevoel van fairplay en de reputatie blind op zijn doel af te streven. De ideale man dus voor de ploegenachtervolging in het baanwielrennen, maar als politicus mag hij het vergeten. Voor Thomas is Nuyens een gelijkwaardige partner in een gemeenschappelijke onderneming. Voor Nuyens is Thomas een bonk bruikbare spierkracht. Het meest wezenlijke verschil is dat Thomas de indruk geeft dat een tweede plaats ook oké is; voor Nuyens is dit ondenkbaar.

Nog vijfhonderd meter te gaan en Nuyens springt weg. Thomas vecht zich langzaam terug in zijn wiel en heeft het voordeel in de slipstream van de Belg te zitten. Met de wind pal in het gezicht spaart hij

zo energie voor de sprint. Als Nuyens blijft sleuren, wint Thomas en eindigt Nuyens als tweede.

En dus houdt Nuyens de benen stil. Als Thomas niet overneemt, raapt het peloton hen op. Doet hij het wel, dan is hij nog steeds verzekerd van een tweede stek in de sprint. Vanuit een positie waarin hij niet kan winnen, heeft Nuyens de boel zo gemanipuleerd dat hij wint of ze verliezen allebei. De kans om als eerste over de streep te gaan is met andere woorden net van 0 naar 50 procent, en misschien wel meer, gestegen. En ja hoor, Thomas komt aan kop. Nuyens zet zich in zijn wiel, dank je wel, en wint de sprint.

Voor Nuyens vormen die twee seconden freewheelen een van de meest briljante zetten uit zijn loopbaan. Hij weegt de opties niet echt af, maar de ervaring zegt hem de pedalen stil te leggen. Zijn palmares is al lang genoeg om te gokken op een mogelijke zege in plaats van een definitieve tweede plaats.

Op de bus in Brugge pakt Nuyens zijn tas voor na de wedstrijd. Hij stopt nog een koekje in zijn mond en vertrekt naar de Markt om zijn handtekening op het wedstrijdblad te zetten. De podiumpresentator is tv-persoonlijkheid en sportjournalist Lieven Van Gils. ‘Zal de laatste die zijn handtekening zet, als eerste eindigen?’ vraagt Van Gils.

‘Dat hoop ik,’ antwoordt Nuyens.

Bruggelingen hebben een haat-liefdeverhouding met bezoekers. De stad die nu eens ‘het Venetië van het noorden’ dan weer ‘Zwanenstad’ wordt genoemd of zoals de symbolistische schrijver Georges Rodenbach het iets minder fraai uitdrukte ‘Bruges la Morte’, Brugge-de-Dode, moet de economische noodzaak om duizenden toeristen te lokken naar de ersatz middeleeuwse straten en kanalen verzoenen met het feit dat de inwoners liever met rust worden gelaten. De Vlaams-Engelse cultuurhistoricus André De Vries schrijft: ‘De Bruggelingen zijn misschien niet zo blij met die buitenlandse invasie, maar de stad verdient goed aan de toeristische sector.’ (De Vries voegt er nog aan toe: ‘Haal de toeristen weg uit het stadje en Brugge oogt een stuk aantrekkelijker – en doodser.’)

Brugge is de toestroom echter gewend. In de middeleeuwen was Vlaanderen vijf keer per jaar gastheer voor een jaarmarkt; de markt van Brugge die in het voorjaar plaatsvond, duurde zes weken. Hoe de lokale bevolking over de zondag van de Ronde van Vlaanderen denkt, weet geen mens. In elk geval gaat het bij Vlaanderens Mooiste, de belangrijkste wielervedstrijd van de regio, maar om een enkele dag per jaar.

Sinds de tiende eeuw hebben mensen goederen verhandeld op de Markt, het centrale punt van de stad. Dit was de plek voor belangrijke publieke aankondigingen en, in onrustigere tijden, openbare terechtstellingen. Tegenwoordig is het een schrijn voor toeristen: de op het eerste gezicht normale marktplaats is in wezen een subtiele valkuil om bezoekers geld uit de zakken te kloppen.

In lang vervlogen tijden was Brugge een havenstad en vanaf het tweede millennium tot ongeveer 1500 dreef de stad handel met Portugal, Venetië en Genua en was het een belangrijk internationaal cultureel centrum dat rijkdom verwierf met de productie van laken. Het hoge belang kwam visueel tot uiting in het portret van Arnolfini van de hand van Jan Van Eyck, al schetste Geoffrey Chaucer in 'The Shipman's Tale' een dubbelzinniger beeld van de stad als oord van de losse moraal, van gokken en dansen. De toegang tot de zee slibde dicht, het verval zette in en vierhonderd jaar lang verdween Brugge in de vergetelheid tot de stad in een voor die tijd typische zoektocht naar een nieuw elan vanaf 1900 een tweede leven kreeg als toeristische bestemming.

Een dag per jaar is de Markt met de start van de Ronde het middelpunt van de internationale wielervedstrijd. De editie van 2011 begint op het plein waar Nuyens net als laatste renner het wedstrijdblad heeft getekend en aan de startlijn is verschenen. In de aanloop naar de wedstrijd en voor de enige dag van het jaar is het hier een ware heksenketel en mensen die beter zouden moeten weten zitten al aan hun tweede of derde biertje van de dag. Alles draait om de winnaar van vorig jaar, de Zwitser Fabian Cancellara die zo opvallend gemakkelijk wegreed bij Tom Boonen dat het internet overspoeld werd met speculaties over een motortje in zijn fiets. Een supporter, ongetwijfeld een Vlaming, steekt een spandoek op met de smeekbede: 'Fabian, heb medelijden alsjeblieft!'

De Markt is, als een vriendelijke waarschuwing voor wat de renners nog te wachten staat, bestraat met kasseien, maar bij het vertrek achter de neutrale wedstrijdswagen is er nog geen sprake van de verhitte strijd die traditioneel op de kasseistroken op de hellingen wordt uitgevochten. Dat is voor later. Op dit moment is alles nog pais en vree en verlaat het peloton Brugge.